

1 ואילו בסיפא, קרי ליה – קרא התנא ל'מעילתו' איל אשם, כלומר,  
2 כינה את 'איל האשם' בלשון 'מעילתו', ואין הרישא והסיפא  
3 מתפרשים באותו אופן.

4 מתרצת הגמרא: אכן לשון 'למעילתו' שברישא ובסיפא אין פירושה  
5 שוה, וכיון שהוצרך התנא לחלק בלשונו, בין שני האשמות שנידונים  
6 כאן, שאחד מהם הוא אשם מעילה שהתחייב מחמת מה שמעל עתה  
7 בכסף ההקדש, ואחד הוא האשם שהיה חייב מתחילה, ומשום כך  
8 קרא לאחד אשמו ולשני מעילתו. ולכן ברישא שלקח שני אילים  
9 לחולין, ומעל בשתי סלעים, כיון דהוה ליה איל (רובן) [דובן] –  
10 שאותו איל שקנה, שוה עתה עשרה זוז כפי השיעור של קרן והומשו  
11 שהוא חייב, לכן קרי ליה ל'מעילתו' גזילו – קרא התנא לאיל זה  
12 שהוא מחזיר בו את גזילו שמעל, דהיינו האשם שהיה חייב מתחילה,  
13 'מעילתו', כדי להשיעורנו שמביא אשם של עשרה זוז, משום שמשלם  
14 בו את הקרן שמעל בה ואת החומש. אבל בסיפא, שלא לקח אלא  
15 איל אחד לחולין, ולא מעל אלא בסלע אחד, ואינו צריך לשלם  
16 להקדש אלא חמשה זוזים, נמצא, דלא הוה איל (רובן) [דובן] –  
17 שאין האיל שקנה שוה כפי השיעור של הקרן והומשו שהוא חייב,  
18 שהרי האיל שוה שתי סלעים שהם שמונה זוזים, ואין כאן איל שקרב  
19 בשביל תשלום המעילה כמו ברישא, ולכן כאן אינו נקרא על שם  
20 תשלומי המעילה, אלא קרי ליה – קרא התנא לאיל האשם,  
21 'מעילתו', על שם שמביאו לאשם מעילה. וכיון שאין איל זה קרב אלא  
22 לאשם מעילה, לא נפטר עדיין מתשלום הקרן וחיומו, ולכן קרי  
23 עמה עוד סלע והומשו, לתשלום של קרן וחומש על מה שמעל.  
24 הגמרא מבררת האם אפשר לקנות קרבן אשם בדמים שכבר חייב  
25 אותם להקדש מצד חיוב תשלומי חומש: פני – הסתפק רב מנשיא  
26 בר גר, אדם שחייב להביא איל ששוה שתי סלעים לאשם, ויש לו  
27 שתי סלעים שנתקבצו אצלו כבינוס חומשיין, והיינו שמעל כמה  
28 פעמים בשתי סלעים שהפריש לצורך אשם, וחייב הוא להוסיף חומש  
29 על כל פעם שמעל, וכעת הגיעו דמי כל החומשים לשתי סלעים, מהו  
30 שיתכפר באשם שנקנה במעות אלו.

31 ומבאר הגמרא את צדדי הספק: מי אמרינן – האם יש לנו לומר,  
32 שאף אם תימצי [תוצאה] לומר שאדם שחייב אשם מתכפר בשבח  
33 הקדש, כלומר, אם הפריש איל ששוה פחות משתי סלעים, ולאחר  
34 שהקדישו התייקר מחירו והרי הוא שוה שתי סלעים, יכול הוא  
35 להקריבו לאשם, אין ללמוד מזה שיוכל להתכפר בדמי החומשים  
36 ולהלן תדון הגמרא בדן זה עצמו, של אדם מתכפר בשבח הקדש,  
37 שיש לומר, שהטעם שיכול להתכפר באיל זה הוא משום דקמרת  
38 קמיה – שטרך בגידולו עד שהתייקר מחיר הטלאים, והרי זה כמו  
39 שהפריש איל ששוה שתי סלעים, אבל קמיה, בכינוס חומשים, דלא  
40 קמרת, יש לומר שלא מתכפר כפרה אחרת במעות אלו שכבר  
41 מחוייב לתת אותם להקדש. או דלמא – שמו נאמר סברא הפוכה,  
42 שאף אם תימצי לומר דאין אדם מתכפר בשבח הקדש, אין ללמוד  
43 מזה שאין יכול להביא אשם מכינוס חומשים, שיש לומר שרק איל  
44 שהשביח לאחר שהפרישו אינו יכול להתכפר בו, משום דלא  
45 אפרשיה – שלא הפרישו לאשם כשהוא שוה שתי סלעים, ומה  
46 שכעת הוא שוה שתי סלעים, ברשות הקדש הוא השביח, אבל הדין  
47 – אך אופן זה, של בינוס חומשיין, כיון דאפרשיה – שהפריש את שתי  
48 הסלעים האלו לשם אשם, ושבו זה בא להקדש ממה שהוא הפריש,  
49 איבא למימר – יש לומר, שמתכפר במעות אלו. ולא פשטה הגמרא  
50 ספק זה.

51 מבאר הגמרא את הספק בענין שבח הקדש: דבדין זה של אדם  
52 המתכפר בשבח הקדש, איבעי להו – הסתפקו בני הישיבה, האם  
53 אדם שהקדישו לאשמו איל שאינו שוה שתי סלעים, ולאחר זמן  
54 התייקר אותו איל, האם מתכפר הוא בשבח הקדש, או לא.

55 הגמרא מביאה ראיות לפשוט את הספק לגבי שבח הקדש: תא שמע,  
56 שנינו במשנתנו, המפריש שני סלעים לקניית אשם, ולקח בהן שני  
57 אילים, להקריב את שניהם לאשם, אם היה אחד מהן יפה עתה שתי  
58 סלעים, יקרב לאשמו, אף שקנייתו היתה בסלע אחד, והאיל השני,

59 כיון שהוא נקנה בדמי אשם לשם אשם, הרי הוא עומד לאשם, ואי  
60 אפשר להקריבו כיון שנתכפרו בעליו באיל השני, וכן אי אפשר  
61 לפדותו, כיון שאין פודים בעלי חיים תמימים הראויים לקרבן, ומשום  
62 כך ירעה עד שיכתב – שיפול בו מום, שאז מותר לפדותו, ויפטר  
63 ויפלו דמיו לקנות בהם קרבנות עולה לנדבה, כדן כל מעות שנתורו  
64 מאשם שמביאים מהם עולות. מסיימת הגמרא את ראייתה: מאי לאו  
65 – האם אין מדובר באופן דובן – שקנה בארבע זוזים איל, והיינו  
66 בסלע אחד, ושבח האיל עד דשוי תמניה – שמונה זוזים, שהם שתי  
67 סלעים, ושמע מינה דאדם מתכפר בשבח הקדש, שהרי איל זה לא  
68 היה שוה מתחילה שתי סלעים, ורק לאחר שהקדישו נעשה שוה שתי  
69 סלעים, ואמרו שאיל זה יקרב לאשמו.

70 דוחה הגמרא: לא – אין המשנה עוסקת באופן שקנה את האיל  
71 בפחות משתי סלעים, והשביח, אלא הכא במאי עסקינן – כאן,  
72 במשנה במה מדובר, שבשעת קנייתו היה האיל שוה שתי סלעים,  
73 וקנאו בסלע אחד כיון דאזיל רועה גביה – שהרועה שמכר לו את  
74 האיל החזיל לו את מחירו, וכיון ששווי היה תמיד שתי סלעים, יכול  
75 להתכפר בו.

76 הגמרא מביאה ראיה נוספת: תא שמע, שנינו בברייתא, לקח איל  
77 לאשם בסלע, והעמידו על שתיים – השביחו עד שנעשה  
78 שוה שתי סלעים, פשר לאשם. שמע מינה, אדם מתכפר בשבח  
79 הקדש, שהרי איל זה לא היה שוה מתחילה שתי סלעים, ורק לאחר  
80 שהקדישו נעשה שוה שתי סלעים, ומכל מקום הוא מתכפר בו. דוחה  
81 הגמרא: לא, אין זו ראיה, כיון שכשהוא עצמו פטמו, שאני – שונה  
82 הדין, דהא – שהרי אף שבקניה עצמה לא שילם שתי סלעים, מכל  
83 מקום יחד עם מה שהוציא על הפיטום חסר ליה תמניה – נחסר  
84 ממונו בשווי שמונה זוזים, שהם שתי סלעים, ואין חילוק אם קנאו  
85 בשתי סלעים או שקנאו בסלע ופיטמו בסלע, כיון שסוף סוף הוציא  
86 שתי סלעים על האיל, ועדיין יש להסתפק באופן שהשביח האיל  
87 מעצמו, שזוהו 'שבח הקדש', האם מתכפר בו.

88 ראיה נוספת: תא שמע, שנינו בסיפא של הברייתא, לקח איל בסלע,  
89 והשביח האיל והרי הוא נמכר עתה בשתיים, פשר לאשם. והרי איל  
90 זה לא היה שוה מתחילה שתי סלעים, ורק לאחר שהקדישו נעשה  
91 שוה שתי סלעים, ואמרו שאיל זה כבר לאשמו, ומוכח שאדם  
92 מתכפר בשבח הקדש. דוחה הגמרא: אין זו ראיה, כיון דהכא נמי –  
93 גם כאן מדובר בשפטמו והוציא על כך הוצאות, ואין ללמוד מכאן  
94 לאופן שהשביח האיל מעצמו.

95 מקשה הגמרא: אי הכי – אם כך, שהסיפא של הברייתא עוסקת  
96 באופן שפטמו, היינו רישא – זהו אותו דין המבואר בתחילת  
97 הברייתא. מתרצת הגמרא: אמנם אף בסיפא מדובר שפטמו, ומכל  
98 מקום יש חילוק בין הרישא לסיפא, ברישא מדובר באופן דובן –  
99 שקנה איל בארבע זוזים, ואשכחיה – והשביח את האיל בארבעה  
100 זוזים אחריו – אחרים נמכר עתה בשיטמו, מלבד הארבעה שקנאו  
101 בהם, דחסר ליה תמניה – נמצא שהוציא באיל זה שמונה זוזים,  
102 שהם שתי סלעים. ואילו בסיפא מדובר, באופן דובן – שקנה איל  
103 בארבע זוזים, ואשכחיה – ופיטם את האיל והשביחו רק בתלתא –  
104 בשלושה זוזים, ושוי תמניה – והאיל השביח ונעשה שוה שמונה  
105 זוזים, שהשביח האיל יותר ממה שהוציא בפיטומו, וחידישה הברייתא  
106 שאף באופן זה יוצא ידי חובה באיל זה.

107 מקשה הגמרא: אי הכי, שמדובר כשפטמו, אימא סיפא – אמור  
108 ובאר את הסיפא של הברייתא, שאמרו בסיפא, שכיון שלא הוציא  
109 באיל זה שתי סלעים, ישלם סלע – צריך הוא לשלם להקדש עוד  
110 סלע, ואם נאמר שאף בסיפא מדובר באופן שהוציא מעות כדי  
111 לפטמו, ולא הוציא אלא בשלושה זוזים, הא חסר ליה שבועה – הרי  
112 הוא כבר הוציא באיל זה שבעה זוזים, ומדוע צריך הוא ליתן להקדש  
113 עוד סלע, שהוא ארבעה זוזים, די בכך שיוסיף זוז אחד להשלים את  
114 הוצאותיו לשתי סלעים. אלא ודאי מדובר בסיפא באופן שהשביח  
115 האיל מעצמו, ולכן עליו להוסיף סלע על אותו סלע שהוציא  
116 בקנייתו. מתרצת הגמרא: מאי – מה ביאור לשון 'ישלם סלע' האמור

1 בספא, תְּשֻׁלוּם דְּפָלַע – עליו להשלים את הוצאותיו שייגעו לכדי  
 2 סלע נוסף, והיינו שיוסיף להקדש עוד זוז אחד, כדי להשלים את  
 3 הוצאותיו באיל זה לסכום של הסלע השני. ומכל מקום מוכח מזה  
 4 שאין אדם מתכפר בשבט הקדש, שהרי אם הוא מתכפר מדוע צריך  
 5 הוא להוסיף לגזבר עד שישלים לסלע.  
 6 מקשה הגמרא: והרי אִי כְּבִירָא ליה לתנא של הברייתא דאִין אָדָם  
 7 מִתְּכַפֵּר בְּשֶׁבַח הַקֹּדֶשׁ, כמו שביארה הגמרא את הברייתא, אם כן,  
 8 בִּי יְהִיב – גם אם יתן להקדש תְּשֻׁלוּם דְּפָלַע – זוז אחד להשלים את  
 9 הוצאותיו לסלע, מֵאִי הוּי – מה בכך, והרי אִיל בְּן שְׁתֵּי סַלְעִים בְּעֵינֵי  
 10 – צריך הוא להביא, וְלִכְפֹּא – ואין כאן איל ששנה שתי סלעים, שהרי  
 11 הוא לא הוציא באיל אלא שבעה זוזים, ומה שהאיל שזה שמונה  
 12 זוזים זהו מחמת שבט הקדש, וכיצד יכול הוא להכשיר את האיל על  
 13 ידי שנתן מכיסו עוד זוז להקדש.  
 14 מתרצת הגמרא: לְעוֹלָם, קָבַר התנא שבברייתא שְׁאָדָם מִתְּכַפֵּר  
 15 בְּשֶׁבַח הַקֹּדֶשׁ, ומשום כך יכול הוא להקריב איל זה אף שלא הוציא  
 16 בו שתי סלעים. מקשה הגמרא: אִי הָכִי, תְּשֻׁלוּם דְּפָלַע לֹא יִתֵּן –  
 17 מדוע צריך הוא לתת להקדש עוד זוז להשלים את הוצאותיו לסלע,  
 18 והרי אין צריך שיוציא באשם שתי סלעים, כיון שיכול להתכפר  
 19 בשבט הקדש, ואף שקנאו בסלע, כיון שעתה הוא שנה שתי סלעים  
 20 יכול הוא להתכפר בו. מתרצת הגמרא: הֵיִינוּ מַעֲמָא דְּקִרְוֵיהּ  
 21 תְּשֻׁלוּמֵי דְּפָלַע – זהו הטעם שצריך להשלים את הוצאותיו לסלע,  
 22 גְּוִירָה שְׁמָא יֵאמְרוּ בני אדם שְׁאִיל שְׁשׁוּה פְּחוּת מִשְׁתֵּי סַלְעִים,  
 23 מְכַפֵּר, ולכן אמרו שאם לא הוציא באיל זה שתי סלעים, יוסיף ממון  
 24 להקדש עד שישלים לחשבון שתי סלעים.  
 25 הגמרא חוזרת לפשוט את הספק. מבררת הגמרא: מֵאִי הוּי עֵלָה –  
 26 מה הכרעת הלכה בשאלה זו, של שבט הקדש. פושטת הגמרא: תָּא  
 27 שְׂמַע, שנינו בברייתא, המביא לאשמו איל שפִּשְׁעֵת הַפְּרִשָּׁה הִיָּה  
 28 יָפָה רַק סַלַע, וּבִשְׁעֵת כְּפָרָה הוּא יָפָה שְׁתֵּי סַלְעִים, (לא) יָצָא יְדֵי  
 29 חובתו והתכפר באיל זה, אף שנעשה שנה שתי סלעים רק לאחר  
 30 שהקדישו, ואם כן מפורש בברייתא זו שאדם מתכפר בשבט הקדש.  
 31 הגמרא מביאה את דעת רבי יוחנן בנידון זה: בְּעֵי – נסתפק רַבִּי  
 32 אֶלְעָזָר בנידון זה שדנה בו הגמרא, אָדָם מִתְּכַפֵּר בְּשֶׁבַח הַקֹּדֶשׁ או  
 33 לא. אָמַר על כך רַבִּי יוֹחָנָן, תַּמָּה אֲנִי, הֲרִי בְּמָה שְׁנִים גְּדֹל זֶה וְרַבִּי  
 34 אלעזר בִּינִינוּ, וְלֹא שְׂמַע הִלְכָּה זֶה מִמֶּנִּי.  
 35 מבררת הגמרא: מְכַלְל – משמע מדברי רבי יוחנן אלו, דְּאָמְרָה רַבִּי  
 36 יוֹחָנָן להלכה זו. משיבה הגמרא: אִין – אכן, רבי יוחנן אמר הלכה זו,  
 37 וְעַל תְּרָא – ועל משנה זו אָמְרָה, וְלִדְנָן בַּמְּשַׁנָּה (מנחות טז), וְלִדְנָה  
 38 וְעַל שֶׁל בַּהֲמָה שֶׁהַפְּרִישוּה לְקָרְבַּן תּוֹרָה, וְהַמּוֹרְתָה – ותמורת  
 39 תורה, כלומר בהמת חולין שהמירו אותה בבהמת תורה, וְכֵן  
 40 הַמְּפִרֵישׁ תּוֹדָתוֹ וְאֶבְדָּהּ, וְהַפְּרִישׁ בַּהֲמָה אֲחֵרֶת תְּהֵיטִיב, ולאחר מכן  
 41 נמצאת הראשונה, בכל אלו יכול להקריב את שניהם לתורה,  
 42 ובהקרב הראשונה צריך להביא עמה לחמי תורה, אך אִין וְלֹד  
 43 התורה ותמורתה, מְעוֹנוֹת לָחֶם, וְשֶׁלַח רַבִּי חֲנִינָא מְשַׁמֵּיהּ דְּרַבִּי  
 44 יוֹחָנָן, לֹא שְׁנֵי דִין זה במשנה אֶלָּא אם הקריב את הולד לְאֲחֵר כְּפָרָה  
 45 – לאחר שהקריב את האם ונתכפר בה, דְּאִזּוּ הוֹלֵד אִין מְעוֹן לָחֶם,  
 46 אֲבָל אם הקריב את הולד לְפָנֵי כְּפָרָה, מְעוֹן לָחֶם, כיון שהוא יוצא  
 47 בולד משום נדר, ודינו כמו התורה עצמה. והרי ולד התורה אף הוא  
 48 'שבט הקדש', שהרי נולד לאחר שהוקדשה אמו, ואף על פי כן אמר  
 49 רבי יוחנן שיכול הוא להקריבו ולצאת בו ידי חובת נדרו. אֶלְמָא –  
 50 מוכח דְּקָבַר רבי יוחנן, שאדם מִתְּכַפֵּר בְּשֶׁבַח הַקֹּדֶשׁ.  
 51 אגב ספיקו זה של רבי אלעזר, שאמר עליו רבי יוחנן 'כמה שנים גדל  
 52 זה בינינו וכו', מביאה הגמרא ספיקות נוספים של רבי אלעזר שאמר  
 53 עליהם רבי יוחנן לשון זה.  
 54 כל הקדשים שהיו ראויים שעה אחת למזבח וינדרו, כלומר, ארע  
 55 בהם דבר הפוסל אותם מליקרב על גבי המזבח, אף אם יחזור ויהיו  
 56 ראויים להקרבה, אסור להקריבם, שכיון שהיו פסולים שעה אחת,  
 57 אינם חוזרים לכשרותם. ונחלקו אמוראים (יומא טד) אם דין זה הוא בין  
 58 כשנפסלו מחיים ובין כשנפסלו לאחר שחיטה, או שדין זה הוא רק

59 כשנפסלו לאחר שנשחטו, אבל אם נפסלו בעודם חיים וחזרו  
 60 לכשרותם מותר להקריבם.  
 61 בְּעֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּעֵלֵי חַיִּים – בהמות קדשים שנפסלו מהקרבה  
 62 בעודם חיים, נְדָרְחִין הם, ואף אם יחזרו לכשרותם דחויים הם, או לא.  
 63 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֲרִי בְּמָה שְׁנִים גְּדֹל זֶה בִּינֵינוּ, וְלֹא שְׂמַע הִלְכָּה  
 64 זו מִמֶּנִּי, שבעלי חיים נידחים.  
 65 שואלת הגמרא: מְכַלְל – משמע מזה דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמְרָה להלכה זו.  
 66 משיבה הגמרא: אִין – אכן אמר רבי יוחנן הלכה זו, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,  
 67 בְּמָה שֶׁל שְׁנֵי שׁוֹתְפִין, שֶׁהַקֹּדֶשׁ אחד מהשותפים את חלקו בה,  
 68 שהוא חֲצִיָּה של הבהמה, והחצי של השותף השני נשאר חולין, וְאֲחֵר  
 69 שהקדיש את חלקו חוֹר וְלָקַח מהשותף את חֲצִיָּה השני, וְהַקְדִּישָׁה,  
 70 הדין הוא, שכולה קְרוּשָׁה, ומכל מקום אִינָה קְרוּבָה, שכיון  
 71 שמתחילה כשהקדישה לא היתה ראויה לקרבן, כיון שחציה היה  
 72 חולין, אף לאחר שהקדיש את כולה, אינה ראויה להקרבה, וְאִם  
 73 המיר אותה בבהמה אחרת, הרי היא עוֹשָׂה תְּמוּרָה – מתפיסה  
 74 בקדושתה את הבהמה שהמירו בה, וְתְּמוּרָתָה – והבהמה שהמירו  
 75 בה, דינה הוא בְּיוֹצֵא בָּהּ – כדין אותה בהמה, שקדושה היא ואינה  
 76 קריבה.  
 77 מסיימת הגמרא: שְׂמַע מִיָּנָה תְּלָת – יש ללמוד מדברי רבי יוחנן אלו  
 78 שלשה דינים בענין דיחוי בקדשים. שְׂמַע מִיָּנָה, שְׂבַעֲלֵי חַיִּים של  
 79 קדשים שנפסלו מליקרב, נְדָרְחִין הם לגמרי, שאף אם חזרו לכשרותם  
 80 פסולים הם להקרבה, ולכן פטולה בהמה זו להקרבה, אף לאור  
 81 שהקדיש את כולה, כיון שכבר נדחתה כשהיתה חציה קדושה. ושלא  
 82 כרב הסובר (יומא טד), שאין דיחוי בקדשים חיים אלא רק אם נפסלו  
 83 לאחר שנשחטו. וְשְׂמַע מִיָּנָה, (קדושת דמים מדה) שאף [דחוי]  
 84 מְעִיקְרָא – קרבן שמתחילת הקדישו היה דחוי, הוּי דִּיחִי, ואינו חוזר  
 85 ונכשר, ושלא כמי שסובר (סוכה לב) שהדין דיחוי הוא רק בדרב שהיה  
 86 ראוי ואחר כך נפסל. ומוכח דין זה מדברי רבי יוחנן, שהרי בהמה זו  
 87 לא היתה ראויה מעולם להקרבה, וסובר שיש בה דין דיחוי. וְשְׂמַע  
 88 מִיָּנָה, שֵׁשׁ דִּין דִּיחִי אף בבהמה הקדושה בקדושת דָּמִים, ולא  
 89 קדושת הגוף, שהרי בהמה זו כשהקדיש חציה, אינה ראויה להקרבה  
 90 ולא הקדישה אלא לדמיה, ואף על פי כן נדחתה מהקרבה לגמרי, אף  
 91 כשקדשה כולה.  
 92 הגמרא מביאה ספק נוסף של רבי אלעזר: קרבן אשם צריך שיהיה  
 93 איל השוה שתי סלעים, בְּעֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, אם הוֹלֵוּ הַמְּלֵאִים בְּעוֹלָם,  
 94 ואין איל השוה שתי סלעים, מָהוּ, מִי אֶמְרִינֵי – האם נאמר שמה  
 95 שהקפידה התורה שיהיה האיל שוה שתי סלעים, אם רק מפני  
 96 ש'מִבְּחָר נְדִירֵיכֶם' בְּעֵינֵי – שצריך להביא את איל האשם מהבהמות  
 97 המובחרות, כלשון הפסוק (דברים יב א) 'שְׁמֹה תְּבִיאֵוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אָנֹכִי  
 98 מִצְוָה אֲתֶכֶם, וגו' וכל מבחר נְדִירֵיכֶם, וְהָא אִיבָא – ודבר זה מתקיים  
 99 אף עתה, הגם שאינו מביא איל בשתי סלעים, שהרי גם המובחרים  
 100 ביותר שוים פחות משתי סלעים, ואם יביא מהבהמות המובחרות  
 101 שיש, יוצא ידי חובתו. או דִּילְמָא, 'כְּסָף שְׁקָלִים' בְּעֵינֵי וְלִכְפֹּא –  
 102 הקפידה התורה שיהיה דווקא איל ששוה שתי שקלים, שנאמר (ויקרא  
 103 טז) 'וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַה' אֵיל תְּמִים מִן הַצֵּאֵן בְּעֶרְבֹךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים  
 104 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם, ואינו יכול לצאת ידי חובתו באיל השוה פחות.  
 105 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּמָה שְׁנִים גְּדֹלְנוּ בְּפִית הַמְּפִרֵישׁ, וְלֹא שְׂמַעֲנוּ אִין  
 106 יֵדִיה הַדִּין בְּהִלְכָּה זו. תמזה הגמרא: וְלֹא – וכי לא שמע רבי יוחנן  
 107 הלכה זו, וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן עצמו, שכן אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּן יוֹחָי,  
 108 מִפְּנֵי מָה לֹא נִהְיָה הַתּוֹרָה קְצָבָה – מחיר קצוב בְּקַרְבֹּנוֹת שְׂצוּרִים  
 109 להביא 'מְחוּסְרֵי כְּפָרָה', שכפרתן מעכבת אותם מלאכול בקדשים,  
 110 שְׂמָא וְיֹלְוּ הַמְּלֵאִים בעולם, ולא יוכלו להביא קרבנות במחיר  
 111 שקצבה תורה, וְנִמְצָא שְׂאִין לְהֵן תְּקִנָּה לְאֶבֶל בְּקַדְשִׁים, ומשמע  
 112 שנתנית קצבה מעכבת, ואם כן בקרבן אשם שנתנה בו התורה קצבה,  
 113 אף אם הוֹלְוּ הַבְּהֵמוֹת בכל העולם, אי אפשר להביא איל שאינו שוה  
 114 שתי סלעים. מתרצת הגמרא: ודאי שמע רבי יוחנן הלכה זו, אלא  
 115 אִימָא – יש לומר, שכן אמר רבי יוחנן, כמה שנים לא לִימְדֵנוּ הִלְכָּה  
 116 זו לאחרים.

### המשך מעמוד קפו

15 בדונם כרת, היה ראוי שיתן לה קצבה, דלכפרה אתיא - שהרי  
16 היא באה לכפר, וְלֹא לְאִישְׁתְּרוּי - ולא להתיר באכילת קדשים  
17 הוא, ולא שייך בה הטעם שיחלו הבהמות ולא יוכל לאכול קדשים.  
18 מקשה הגמרא קושיא נוספת: מתקיף לה רבא, אלא מעתה, שזה  
19 הטעם שלא נתנה התורה קצבה בקרבנות אלו, 'אשם נזיר', שמביא  
20 נזיר שנטמא בטומאת מת, להניי ליה קצבה - מן הראוי שתהיה לו  
21 קצבה, דלכטלה הוא דאתי - שהרי איל זה בא כאילו לבטלה,  
22 כלומר אינו בא לכפר ולא להתיר לאכול בקדשים, אלא הוא רק קנס  
23 שנתנה עליו התורה, דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי,  
24 אין לך בכל הקרבנות דבר שהוא בא לכטלה, כלומר, לא לכפר ולא  
25 להתיר, אלא אשם נזיר בלבד, וכיון שלא שייך בו טעם זה של שמא  
26 יחלו הטלאים, מדוע לא נתנה בו התורה קצבה. אומרת הגמרא:  
27 קשיא - אכן קשה הדבר.

1 מקשה הגמרא: וכי לא לימד רבי יוחנן הלכה זו, וְהָא - והרי רבי ירמ  
2 בר אבא מהדר תלמודיה כל תלתי יומין קמיה - היה חוזר על כל  
3 תלמודו שלמד מרבי יוחנן כל שלושים יום, לפני רבי יוחנן, ולא יתכן  
4 שלא לימדו רבי יוחנן הלכה זו. מתרצת הגמרא: אימא - יש לומר  
5 שכך אמר רבי יוחנן, כמה שנים שלא נתפקשה - נשאלה הלכה זו  
6 ממנו בבית המדרש.  
7 הגמרא חוזרת לבאר את דברי רבי שמעון בן יוחאי: גופא, אמר רבי  
8 יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה לא נתנה התורה קצבה  
9 בקרבנות של מחוסרי כפרה, שקרבנם מתירם לאכול קדשים, שמא  
10 יחלו הטלאים בעולם פחות מהשיעור שתכתוב התורה, ונמצא שאין  
11 להם תקנה לאכול בקדשים.  
12 מקשה הגמרא: מתקיף לה אביי, אלא מעתה, שזה הטעם שלא  
13 נתנה התורה קצבה בקרבנות אלו, חטאת חלב - חטאת שחייב  
14 האוכל חלב בשגגה או העובר על שאר איסורי לא תעשה' שיש

57 כְּבֵשׁ וְיָבִיא קֶרְבָּנוֹ לְחֻטָּאת / וּמִהֲמִילָה / קֶרְבְּנוֹ / לּוֹמְדִים שֶׁרַק בְּקֶרְבָּנוֹ  
 58 שְׁלוֹ הוּא יוֹצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ, וְאִינוֹ יוֹצֵא בְּקֶרְבֵּן אָבִיו, וְאֵפִילוּ בְּמַעוֹת  
 59 שֶׁהִפְרִישׁ אָבִיו עֲבוֹר עֲצָמוֹ אִינוֹ יוֹצֵא וְשֹׁהֵר קֶרְבֵּן מִמֶּשׁ כִּבְר נִלְמַד  
 60 מִהַפְסוּקִים הַקּוֹדְמִים שֶׁהֵבִיאה הַבְּרִייתָא.  
 61 מִמְשִׁיבָה הַבְּרִייתָא וּמְבַרְרָת: יָכוֹל הֵיית לּוֹמֵר שֶׁאֲמַנְס לֹא יוֹצֵא הֵבֵן  
 62 יְדֵי חוּבְתוֹ אֲפִילוּ בְּמַעוֹת שֶׁהִפְרִישׁ אָבִיו לְחֻטָּאת וּלְאֵל רַק בְּבַהֲמָה,  
 63 וְאֲפִילוּ מִן הַתְּקֵלָה עַל הַתְּקֵלָה אוֹ מִן הַתְּמוּרָה עַל הַתְּמוּרָה, וְכֵן שָׁכַן  
 64 אִם אֵין הָעֵבִירוֹת שׁוֹת, אֲךָ נִאֲמַר שְׁדִין זֶה הוּא רַק בְּמָה שֶׁהִפְרִישׁ  
 65 אָבִיו, אֲכַל יוֹצֵא אִדָּם בְּקֶרְבֵּן חֻטָּאת שֶׁהִפְרִישׁ לְעֲצָמוֹ עַל חֻטָּאת אַחַר,  
 66 אֲפִילוּ אִם אֵין הָעֵבִירוֹת שׁוֹת בְּחוֹמְרוֹת, כִּגוֹן מִן הַתְּמוּרָה עַל הַתְּקֵלָה  
 67 – שְׂרוּצָה לְהִתְכַפֵּר מִעֵבִירָה חֲמוּרָה, בְּמָה שֶׁהִפְרִישׁ עַל עֵבִירָה קִלְיָה,  
 68 אוֹ מִן הַתְּקֵלָה עַל הַתְּמוּרָה. אוֹמֵר הַבְּרִייתָא: תִּלְמוּד לּוֹמֵר יְהִיבֵיא  
 69 קֶרְבָּנוֹ שְׁעִירַת עֲזִים תְּמִימָה נִקְבָּה עַל חֻטָּאתוֹ אֲשֶׁר חֻטָּאת / וּמִהֲמִילָה  
 70 'קֶרְבָּנוֹ' וְעַל חֻטָּאתוֹ הָאֲמוּרוֹת בְּפִסּוּק יֵשׁ לְלַמּוֹד שֶׁאֵין אִדָּם יוֹצֵא  
 71 יְדֵי חוּבְתוֹ עַד שִׁיְהֵא קֶרְבָּנוֹ מוּפָרֵשׁ לְשֵׁם חֻטָּאתוֹ – לְשֵׁם אוֹתוֹ חֻטָּאת  
 72 שֶׁעֲבוּרוֹ הוּא מְקַרֵּב, וְלֹא לְשֵׁם חֻטָּאת אַחַר, וְלִכֵּן אִם הִפְרִישׁ אֵת  
 73 הַבְּהֵמָה עֲבוּר חֻטָּאת מְסוּיָם, אִינוֹ יוֹכֵל לְצַאת בָּהּ יְדֵי חוּבְתָא חֻטָּאת אַחַר.  
 74 מְבַרְרַת הַבְּרִייתָא: יָכוֹל הֵיית לּוֹמֵר שֶׁאֲמַנְס לֹא יוֹצֵא אִדָּם בְּקֶרְבָּנוֹ  
 75 עֲצָמוֹ שֶׁהוּפָרֵשׁ עֲבוּר חֻטָּאת אַחַר, אֲךָ זֶהוּ רַק בְּבַהֲמָה שֶׁהִפְרִישׁ  
 76 לְעֲצָמוֹ, וְאֲפִילוּ אִם שְׁתֵּי הָעֵבִירוֹת דּוּמוֹת, כִּגוֹן מִן הַתְּקֵלָה עַל הַתְּקֵלָה  
 77 אוֹ מִן הַתְּמוּרָה עַל הַתְּמוּרָה, שְׁכֵן הַדִּין הוּא שֶׁאִם הִפְרִישׁ בְּהֵמָה  
 78 לְחֻטָּאת עַל שֶׁאֲכַל אֵת הַחֶלֶב, וְהִבְיָאָה לְחֻטָּאת עַל שֶׁאֲכַל אֵת הַדָּם,  
 79 אוֹ שֶׁהִפְרִישָׁה עַל הַדָּם וְהִבְיָאָה עַל הַחֶלֶב, (שְׁתֵּי לֹא מַעֲלֵ, וְלִכֵּן  
 80 גַם לֹא כִּיפֵר עַל חֻטָּאוֹ, וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֲכִילַת חֶלֶב וְאֲכִילַת דָּם הֵן  
 81 עֵבִירוֹת שְׁשׁוֹת בְּחוֹמְרוֹת, אֲכַל יוֹצֵא הוּא יְדֵי חוּבְתוֹ בְּמַעוֹת  
 82 שֶׁהִפְרִישׁ לְעֲצָמוֹ עֲבוּר קֶרְבֵּן חֻטָּאת עַל חֻטָּאת מְסוּיָם, וְיִכּוֹל לְשַׁנּוֹת  
 83 וּלְקַנּוֹת בְּהֵם חֻטָּאת שְׁחִיב עַל חֻטָּאת אַחַר, כִּגוֹן מִן הַתְּקֵלָה עַל הַתְּקֵלָה  
 84 וּמִן הַתְּמוּרָה עַל הַתְּמוּרָה, אוֹ אֲפִילוּ אִם אֵין הָעֵבִירוֹת שׁוֹת, כִּגוֹן  
 85 מִן הַתְּמוּרָה עַל הַתְּקֵלָה וּמִן הַתְּמוּרָה, שְׁכֵן – שֹׁהֵר הַדִּין  
 86 הוּא שֶׁאִם הִפְרִישׁ לְעֲצָמוֹ מַעוֹת לְחֻטָּאת שֶׁהִיא חֵיב עַל הַחֶלֶב,  
 87 וְהִבְיָאָה עַל הַדָּם, אוֹ שֶׁהִפְרִישׁ מַעוֹת לְחֻטָּאת עַל הַדָּם, וְהִבְיָאָה עַל  
 88 הַחֶלֶב, (שְׁתֵּי מַעֲלֵ הוֹצִיאָן לְחֻלוּקֵי, וְלִכֵּן כִּיפֵר, וְאֵף כִּאֵן נִאֲמַר  
 89 שִׁיכּוֹל לְשַׁנּוֹת אֵת הַמַּעוֹת מִחֻטָּאת לְחֻטָּאת. אוֹמֵר הַבְּרִייתָא: תִּלְמוּד  
 90 לּוֹמֵר יְהִיבֵיא קֶרְבָּנוֹ שְׁעִירַת עֲזִים תְּמִימָה נִקְבָּה עַל חֻטָּאתוֹ אֲשֶׁר  
 91 חֻטָּאת / וּמִהֲמִילָה 'קֶרְבָּנוֹ' וְעַל חֻטָּאתוֹ יֵשׁ לְלַמּוֹד שֶׁאֵין אִדָּם יוֹצֵא  
 92 יְדֵי חוּבְתוֹ עַד שִׁיְהֵא קֶרְבָּנוֹ מוּפָרֵשׁ לְשֵׁם חֻטָּאתוֹ – לְשֵׁם הַחֻטָּאת  
 93 שֶׁעֲבוּרוֹ הוּא מְקַרֵּב, וְלֹא לְשֵׁם חֻטָּאת אַחַר, וְאִם הִפְרִישׁ מַעוֹת עֲבוּר  
 94 חֻטָּאת מְסוּיָם, אִינוֹ יוֹכֵל לְקַנּוֹת בְּהֵם קֶרְבֵּן עֲבוּר חֻטָּאת אַחַר.  
 95 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מֵאֵי – מֵהַ כּוּוֹנַת הַבְּרִייתָא שֶׁאֲמַרָה שֶׁאִם הִפְרִישׁ  
 96 בְּהֵמָה לְחֻטָּאת שֶׁל חֶלֶב וְהִבְיָאָה לְחֻטָּאת שֶׁל דָּם לֹא מַעֲלֵ וְלֹא כִּיפֵר.  
 97 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: תִּרְנַמָּא – הַעֲמִיד וּבִיאָר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר שִׁמְיָא אֵת  
 98 הַבְּרִייתָא קְמִיָּה דְּרַבִּי שְׁפָא – לְפָנֵי רַב פַּפָּא, דְּהָכִי קָאֲמַר – שֶׁכֵּךְ הִיא  
 99 כּוּוֹנַת הַבְּרִייתָא, אִם הִפְרִישׁ בְּהֵמָה עַל חֻטָּאת אַחַר, וְהִבְיָאָה בְּהוּגָג עַל  
 100 חֻטָּאת אַחַר, כִּיֵּן דְּלֹא מְצִי מַעֲלֵ – שֶׁאִינוֹ יוֹכֵל לְמַעוֹל בְּבַהֲמָה זֶה,  
 101 שְׁבַעֲלֵי חַיִּים תְּמִימִים שֶׁל קִדְשִׁים לְעוֹלָם אֵינִם יוֹצֵאִים לְחֻלוּקֵי, בְּפִנּוּי  
 102 נְמִי לֹא מְכַפֵּר – לִכֵּן גַם לֹא כִיפֵר אִם הִקְרִיב אֵת הַבְּהֵמָה עַל חֻטָּאת  
 103 אַחַר, שֶׁכִּיֵּן שֶׁלֹּא הוֹעִילוּ מַעֲשֵׂיו הוֹצִיאָה לְחֻלוּקֵי כֵּךְ גַם לֹא יוֹעִילוּ  
 104 לְשַׁנּוֹתָהּ מִחֻטָּאת אַחַד לְחֻטָּאת אַחַר. וְהוֹאֵל וְכֵךְ יֵשׁ לּוֹמֵר שֶׁגַם בְּמוּיָד  
 105 לֹא מְצִי מַשְׁנֵי – אִינוֹ יוֹכֵל לְשַׁנּוֹת וְלִבְיָאָה בְּהֵמָה זֶה עַל חֻטָּאת אַחַר.  
 106 אֲכַל אִם הִפְרִישׁ מַעוֹת לְחֻטָּאת אַחַר, כִּיֵּן דְּאֵי מַשְׁנֵי מַעֲלֵ – שֶׁאִם שִׁגָּג  
 107 וְשִׁנְיָה אֵת הַמַּעוֹת מְקַרְבֵּן לְקֶרְבֵּן, יוֹצֵאֹת הֵן לְחֻלוּקֵי, כִּיֵּן שִׁמְעוֹת  
 108 קְדוּשָׁתָן קִלְיָה, שֶׁאֵינֵן קְדוּשָׁתָן בְּקְדוּשַׁת הַגּוֹף, וְחִיבֵי הוּא  
 109 לְהִבְיָאָה עַל כֵּךְ קֶרְבָּנוֹ מַעֲלֵ, וְלִכֵּן כְּשִׁנְיָה אֵת מַעוֹת הַקֶּרְבֵּן מִחֻטָּאת  
 110 לְחֻטָּאת הַתְּכַפֵּר חֻטָּאוֹ, שֶׁכִּיֵּן שִׁיּוֹצֵאִים לְחֻלוּקֵי מִמִּילָא כְּשִׁמְבִיאִים לְשֵׁם  
 111 חֻטָּאת אַחַר נַעֲקֵר מֵהֶם שֵׁם הַחֻטָּאת הָרִאשׁוֹן וְכִאֵילוֹ הִבְיָאָה מַעוֹת  
 112 חֲדָשִׁים, אֵימָא בְּתַחֲלָה נְמִי מַיִיתֵי – שְׁמָא נִאֲמַר שִׁיכּוֹל אֵף לְכַתְחִילָה  
 113 לְשַׁנּוֹת וְלִבְיָאָה מִמַּעוֹת אֵלּוֹ חֻטָּאת עַל חֻטָּאת אַחַר, קָא מַשְׁמַע לָן  
 114 הַבְּרִייתָא שֶׁאֵין זֶה כֵּךְ, אֵלּא דוֹרְשִׁים מִהַפְסוּק שֶׁצִּירֵךְ לְהִפְרִישׁ אֵת

1 משנה  
 2 המשנה מבארת שקרבן שהופרש לשם אדם מסוים או לשם חטא  
 3 מסוים, אין להקריבו לשם אדם אחר או חטא אחר: המפריש בהמה  
 4 להקריבה לחטאתו, ומת קודם שהקריב את הקרבן, לא יביאנו בננו  
 5 תהתיו על חטא שחטא הנו עצמו, להתכפר בו. וכן מי שהפריש  
 6 בהמה לקרבן לחטאת, לא יביאנו מחטא אל חטא – לכפר בו על חטא  
 7 אחר. ואפילו באותו סוג חטא, אם הפריש בהמה לחטאת לכפר על  
 8 חלב שאכל אמש, לא יביאנה לכפר על חלב שאכל היום, אף שזהו  
 9 אותו סוג של חטא. מביאה המשנה את המקור לדין זה: שנאמר לגבי  
 10 חיוב חטאת (ויקרא ד כח) 'והביא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על  
 11 חטאתו אשר חטא, ומגדלשון 'קרבנו' על חטאתו' יש ללמוד שאינו  
 12 יוצא ידי חובתו עד שיהא קרבנו מופרש לשם חטאתו – לשם חטא  
 13 מסוים זה, ואם הפריש את קרבנו לחטא זה, אינו יכול להביאו על  
 14 חטא אחר.  
 15 נגמרא  
 16 הגמרא מבארת את המקור לדינים המבוארים במשנה. מבררת  
 17 הגמרא: מנא הני מילי – מנין נלמדים דינים אלו המבוארים במשנה.  
 18 מבארת הגמרא: דתנו רבנן בברייתא, נאמר בפסוק לגבי נשיא  
 19 שחטא (שם ד כב) 'או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה ויהבי את  
 20 קרבנו שעיר עזים זכר תמים, ומגמילה 'קרבנו' יש ללמוד שרק  
 21 בקרבנו שלו הוא יוצא ידי חובתו, ואינו יוצא ידי חובתו בקרבן  
 22 שהפריש אביו עבור עצמו, ולכן אין הן יכול להתכפר בחטאת של  
 23 אביו. שואלת הברייתא: יכול היית לומר שלא יצא הן ידי חובתו  
 24 בקרבן אביו בבהמה שהפריש אביו, דוקא מן התקלה על התמורה,  
 25 כלומר שרוצה הן להתכפר על עבירה קלה, כגון נדה או אכילת  
 26 חלב, שיש בזודנם כרת ואין בהם מיתה, בבהמה שהפריש אביו על  
 27 עבירה חמורה, כגון חילול שבת, שיש בזודנו מיתה בידי אדם. או מן  
 28 התמורה על התקלה – שרוצה להתכפר על עבירה חמורה, בבהמה  
 29 שהפריש האב על עבירה קלה, שכיון שהעבירות אינן שוות  
 30 בחומרתן, לכן אינו יכול לצאת ידי חובתו בקרבן אביו. אכל יוצא ידי  
 31 חובתו בקרבן שהפריש אביו, אם העבירות שוות, כגון מן התקלה על  
 32 התקלה או מן התמורה על התמורה, שכיון שהעבירות שוות  
 33 בחומרתן יוכל הן להביא את החטאת שאביו הפריש לעצמו.  
 34 משיבה הברייתא: תלמוד לומר – לכך נאמר פעם נוספת, לגבי קרבן  
 35 יחוד (שם ד כח) 'והביא קרבנו וגו' על חטאתו אשר חטא, ובפסוק זה  
 36 לומדים, שרק בקרבנו הוא יוצא ידי חובתו, ואינו יוצא בקרבנו של  
 37 אביו, אף כששתי העבירות שוות.  
 38 ממשיכה הברייתא ומבררת: יכול היית לומר שדין זה, שלא יצא  
 39 בקרבן שהפריש אביו, זהו רק בבהמה ממש שהפריש אביו עבור  
 40 עצמו, שבו לא יצא אפילו מן התקלה על התקלה או מן התמורה  
 41 על התמורה, שהרי דין ידוע הוא שאין הן יכול להקריב בהמות  
 42 שהפריש אביו, כמו שמשמע במשנה בנוזר (ב) שאין הן מנלח  
 43 נזירותו על בהמה שהפריש אביו לנזירות של עצמו, ואף בחטאת  
 44 אינו יוצא בקרבן שהפריש אביו, אכל נאמר שיוצא הן ידי חובתו  
 45 במעוֹת שהפריש אביו עבור קרבן חטאת של עצמו. אפילו אם אין  
 46 העבירות שוות, כגון מן התקלה על התמורה או מן התמורה על  
 47 התקלה, וכל שכן אם היו העבירות שוות, והסברא לומר כן, שהרי  
 48 מצאנו במשנה (שם) לגבי נזירות שאדם מנלח נזירותו על מעוֹת  
 49 שהפריש אביו לקרבנות הנזירות של עצמו, כגון שמת האב, ואמר  
 50 הן הריני נזיר על מנת שאנלח על מעוֹת אבא, שכן מן תנאים  
 51 – שלא פירש האב את המעוֹת יהיו לחטאת או לעולה, יכול הן  
 52 להביא במעוֹת אלו את קרבנות נזירותו, ולא בזמן שהן מפורשין,  
 53 שאם פירש האב אם יהיו המעוֹת לחטאת או לעולה, אין הן יכול  
 54 להביא בהם את קרבנות נזירותו, ואם כן גם כן נאמר שיוכל הן  
 55 להביא חטאת ממעוֹת שהפריש אביו עבור עצמו. אומרת הברייתא:  
 56 תלמוד לומר – לכך נאמר פעם שלישיית באותה פרשה (שם ד כב) 'אם'

1 בקינות סעודה. אמרו: כל ימיו לא היה נותר בעזרה. צווחה  
 2 שלישית: "שאו שערים ראשיכם ויכנס אלישמע בן פיפאי תלמידו  
 3 של פנחס וישמש בכהונה גדולה". צווחה רביעית: "פתחו שערים  
 4 והוציאו יששכר איש כפר ברקאי, שמכבד עצמו ומבזה קרשי  
 5 שמים". מאי הוי עביד? הוה כרף שיורא על ידיה והוה עביד  
 6 עבודה. מאי סליקא ליה? יבאי מלפא ומלפאתא הוו יתבי, מלפא  
 7 אמר: גדאי יאי, ומלפאתא אמרה: אימרא יאי; אמרו: נשייליה ליששכר איש כפר ברקאי, דכהן גדול הוא וקום ליה קדינה. שייליהו,  
 8 אמר להו: אי גדאי יאי - ייסק לתמידא! בהדי דאמרו אמרו בדיה, אמר להון מלפא: הואיל ואחיו בדיה, קוצו לדיה דימינא. יהיב  
 9 שוחדא, קצויה לדיה שמאלא. שמע מלפא, אמר: ליקצו נמי לדיה דימינא. אמר רב יוסף: ברף רחמנא דשקליה ליששכר איש כפר  
 10 ברקאי למטרפסיה. אמר רב אשי: ולא הוה תני ליה, דתני: בפשים קודמין לעזים בכל מקום, וכול מפני שמוכרחין? תלמוד לומר:  
 11 "ואם כפש", מלמד ששינהו שקולין באחת. רבינא אמר: אפילו מקרא נמי לא קרא, דכתיב: "אם כפש", "אם עו". אמר רבי אלעזר  
 12 אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר: "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך".

הדרן עלך המביא אשם וסליקא לה מסכת כריתות

הדרן עלך המביא אשם וסליקא לה מסכת כריתות

המשך ביאור למס' כריתות ליום ראשון עמ' ב

1 הקרבן לשם אותו חטא שעבורו הוא מקריב, ולכן אם הפריש את  
 2 המעות עבור חטא מסוים אינו יכול לכתחילה לקנות בהם קרבן לחטא  
 3 אחר, ורק אם טעה ובשוגג הביא את הקרבן על חטא אחר, יצא.

משנה

4 במשנה הקודמת התבאר שאין אדם יכול לשנות בהמה שהפריש על  
 5 חטא מסוים ולהביאה על חטא אחר. המשנה שלפנינו דנה האם יכול  
 6 האדם לשנות את מין הבהמה שהוא מביא לחטאת: מביאין מהקדש  
 7 כששבה, שעירה, כלומר, אדם שהתחייב חטאת יכול להביא כשבה או  
 8 שעירה, ואם הפריש מעות לקנות בהם כשבה, יכול לשנות ולהביא  
 9 בהם שעירה. ומהקדש שעירה, כששבה - ואם הפריש מעות כדי  
 10 להביא מהם שעירה, יכול לשנותם ולהביא בהם כשבה.

11 ובקרבן עולה ויורד, שהעשיר מביא בהמה והעני מביא עוף והעני  
 12 ביותר מביא סולת, יכול לשנות מהקדש - ממעות שהפריש להביא  
 13 מהם כששבה ושעירה, ולהביא בהם תורין ובני יונה. ומהקדש -  
 14 וממעות שהפריש להביא מהם תורין ובני יונה יכול להביא עשירית  
 15 האיפה, שכיון שכולם באים על אותו החטא, יכול לשנות את המעות  
 16 ולהביא מין אחר. ומבאר המשנה: כיצד יכול הוא לשנות בקרבן  
 17 עולה ויורד. אם היה עשיר שדינו להביא בהמה, והפריש מעות  
 18 לכששבה או לשעירה, ואחר כך העני ואינו חייב להביא בהמה, יביא  
 19 עוף באותם מעות. ואם העני יותר ואין ידו משגת אפילו לעוף, יביא  
 20 באותם מעות עשירית האיפה, ושאר המעות שנשאר לו אחר  
 21 שהביא בהם עוף או עשירית האיפה, יהיו לחולין. וכן להיפך, אם היה  
 22 עני והפריש מעות לעשירית האיפה, ואחר כך העשיר, יוסיף מעות  
 23 ויביא עוף. ואם העשיר עוד יותר, יוסיף ויביא כששבה ושעירה.

נמרא

24 מבררת הגמרא: מנא הני מילי - מהיכן לדמו דברים אלו  
 25 המבוארים במשנה, שבארתו חטא יכול הוא לשנות את המעות ממין  
 26 אחד למין אחר. מבאר הגמרא: דתני רבנן בברייתא, נאמר בפרשת  
 27 קרבן עולה ויורד שלש פעמים לשון חטא, שהרי לגבי עשיר המקריב  
 28 בהמה נאמר (ויקרא ה' ה) 'וכפר עליו הבהן מהחטאתו', ולגבי דל המקריב  
 29 עוף נאמר (שם ה' ה) 'וכפר עליו הבהן מהחטאתו', ולגבי דלי דלות  
 30 שמקריב עשירית האיפה למנחה נאמר (שם ה' יג) 'וכפר עליו הבהן על  
 31 חטאתו', ויש לברר מה תלמוד לומר - מה באה התורה ללמדנו  
 32 בלשונות אלו. ומבאר הברייתא: יש לברר, מניין אתה אומר - מנין  
 33 ללמד דין זה, שמביאין מהקדש כששבה, שעירה - שיכול לטול מעות

1 בקינות סעודה - לאחר אכילתו. כרף ידיה בשיראי - כדי שלא ילכלך ידיו בבשר  
 2 וברם. אחיו בדיה - בלשון גסות וליצנות ומרד במלכות. למטרפסיה - לגמולו.  
 3 לישנא אחריןא: למלקותו. לא תנא - לא שנה משנה. ואם כפש - היינו קרא  
 4 דמתניתין דקדריש מיניה רבי שמעון ששניהם שקולים, דכתיב לעיל מיניה 'והביא  
 5 (את) קרבנו שעירת עזים'.  
 6

הדרן עלך המביא אשם וסליקא לה מסכת כריתות

1 שהפריש כדי להביא מהם כשבה לחטאת, ולקנות בהם שעירה,  
 2 ומהקדש שעירה יכול להביא כששבה. ומנין שבקרבן עולה ויורד  
 3 מהקדש כששבה ושעירה יכול להביא תורים ובני יונה, ומהקדש  
 4 תורין ובני יונה, יכול להביא עשירית האיפה. וכיצד שייך דין זה,  
 5 כגון שהיה עשיר והפריש מעות לכששבה ולשעירה, והעני, יביא  
 6 במעות אלו עוף, ואם העני יותר, יביא בהם עשירית האיפה, וכן אם  
 7 היה עני והפריש מעות [ל]עשירית האיפה, והעשיר, יוסיף מעות  
 8 ויביא עוף, ואם העשיר עוד יותר, יוסיף ויביא כששבה או שעירה. וכן  
 9 אם הפריש כששבה או שעירה ממש, להביאם לחטאת, ונסתאבו -  
 10 ונפל בהם מום ונפסלו, ודינם הוא שצריך לפדותם ולהביא בדמיהם  
 11 בהמה אחרת לקרבן, אם עכשיו העני ואינו חייב בהמה, [אם רצה]  
 12 ויביא ברמיה עוף. אך אם הפריש עוף לחטאתו ונסתאב - ונעשה  
 13 מחוסר אבר שנפסל להקרבה, אפילו אם העני וכעת מחויב רק  
 14 במנחה, לא יביא - אינו יכול להביא ברמיו עשירית האיפה, כיון  
 15 שאין לעוף פדיון, ואינו יכול לפדותו ולהביא בדמיו עשירית האיפה.  
 16 מסימת הברייתא: לכן - כדי ללמדנו דינים אלו נאמר בקרבן עולה  
 17 ויורד בהמה ובעוף 'מהחטאתו', ובעשירית האיפה 'על חטאתו',  
 18 שמלשון 'מחטאתו' שנאמר בהמה משמע שיש דבר אחר שיכול  
 19 להביא ממקצת מחטאת זו, והיינו שאם העני יכול להביא מחלק  
 20 ממעות אלו עוף. וכן לשון 'מחטאתו' שנאמר בעוף, מלמד שאם העני  
 21 יכול להביא מחלק ממעות אלו עשירית האיפה. ומה שנאמר 'על  
 22 חטאתו' בעשירית האיפה, משמע שיכול הוא להוסיף על מעות של  
 23 עשירית האיפה, ולהביא קרבן אחר, שאם העשיר, יכול להוסיף  
 24 ולהביא עוף או בהמה.

25 הגמרא מבאר למה צריך את כל הדרשות: ואיצטריך למכתב -  
 26 והוצרכה התורה לכתוב 'מהחטאתו' לנבי כששבה או שעירה,  
 27 ואיצטריך למכתב 'מחטאתו' גם לנבי עוף. משום דאי בתיבי קרא  
 28 - שאם היה נאמר 'מחטאתו' רק לנבי הקדש מעות לקניית כששבה או  
 29 שעירה, שאפשר לשנות ולהביא בהם עוף, הוה אמניא - הייתי יכול  
 30 לומר שרק כשהפריש מעות לקנות בהם כששבה, בי מייעני - כשהעני,  
 31 מהלן מעות תחלינו - חלק מאותם מעות יחלל על עוף, דנייתי -  
 32 שיביא עוף לחטאתו במקום בהמה, וזה משום דכששבה ועוף, תרנייהו  
 33 - שניהם מיני דמים נינהו - הם קרבנות שזורקים מהם דם על  
 34 המזבח, ולכן יש לומר שיכול להביא בדמיו הבהמה עוף. אבל  
 35 עשירית האיפה, דלאו מיני דמים נינהו - שאין בה מותן דמים, אי  
 לא בתיבי קרא - אם לא שנאמר בפסוק 'מהחטאתו' לנבי עוף, הוה  
 אמניא דבי מפריש מעות לקינו ומיעני - שאם הפריש מעות לקנות